UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct. Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Vers. 18.

urn:nbn:de:hbz:466:1-82999

Visual Library

cærimoniæ cauſâ, cum illis legem Moſis ſeruabant, & alij; ferebant id Apoſtoli, quod ſine maiore malo emendari non poterat. Pius quidem pontifex anno Domini 119. decretum fecit, vt Paſchæ dies die Dominica celebraretur, vt refert Euſebius in Chronico. Et ait Socrates Nouatianus ad Petrum & Paulum iſtam conſuetudinem referri, ſcripto autem doceri non potuiſſe. Verum fidem eius, cum Nouatianus fuerit, qui Quartodecimanis fauebant, merito ſuſpectam habeo.

Cum enim Dominica dies celeberrima fuerit in Eccleſiâ, Apoc. 1. nec aliam ob cauſam quam quod eâ dominus reſurrexerit, quis dubitare poteſt illam ipſam annuam celeberrimam fuiſſe. Luna autem decimaquarta in varias dies incidebat, vt etiam aliquando dies dominicus profeſtus paſchæ neceſſario fuerit. Imo die dominico ſtantes orabant, & à paſcha ad pentecoſten: ſeu ad octauam pentecoſtes, quam vocabant τὴν πάντων ἁγίων ἑορτὴν, Feſtum omnium Sanctorum. Poſt illud tempus, vt eſt etiam in Eccleſiâ Romanâ vſitatum, de geniculis adorabant, vocabant & illi γονυκλυσίαν, & γονυθεσίαν, genuflexioné, & genupoſitionem. Syrus שים רכובא Sim rechuba. Hinc Tertullianus. *Die Dominico nefas ducimus vel de geniculis adorare.* Eâdem immunitate à die Paſchæ ad pentecoſten vſque gaudemus; ita libro de corona militis c. 3. & inter traditiones hoc ipſum refert. Sic Hieronym. aduerſus Luciferianos, vbi docet ſimilia auctoritatem legis ſcriptæ ſibi vſurpaſſe. Æthiopes tempore Liturgiæ, quæ eſt apud eos longiſſima, ad ſtationem fulcra parata habent, cum igitur Dominica propter reſurrectionem ita inſtituta ſit, quis dubitet reſurrectionem ſuâ, non alienâ die celebratam, non die ſabbati, quo in ſepulchro, non veneris quo paſſus fuit, non die Iouis quo triſtis anima eius ad mortem fuit, non alia die celebratam, ſed die reſurrectionis. Quin Euſebius l. 5. c. 22. docet, patres Concilij de Paſchate inſtituti, traditionem Apoſtolicam allegaſſe, & vnâ ſententiâ decretum feciſſe, ne alio aliquando die, quam Dominico celebraretur. Hoc decretum ad ſua tempora perueniſſe ſcribit.

VERSVS 18.

At Ieſus dixit: Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei: Magiſter dicit: Tempus meum prope eſt, apud te facio Paſcha cum diſcipulis meis.

QVÆSTIO I.

Apud quem Paſcha Chriſtus comedit?

Ad quendam.

§. 1. VErba ſunt: πρὸς τὸν δεῖνα, *ad quendam.* Miror quoſdam interpretes exiſtimare Domini illa verba non eſſe, cum neminem nominârit, ſed ad quendam ire iuſſerit; Deinde ſigna quærentibus reſponderit, vt hominem vas aquæ ferentem ſequerentur, vt eſt Marci 14. 13. Luc. 22. 20. Græci & Latini vix Hebræam phraſin exprimunt, dicunt illi פלני אלמני *Pheloni almoni*; Eſt illud 1. Reg. 21. 3. vbi Dauid ait, *Condixi pueris, in illum & illum locum.* Syrus interpres habet לות פלן *Leuath pelan*, & gloſſa marginali כמו פלני, vt Peloni, Pagninus vertit, *in locum obſcuri ignoti.* Iun. & Tremell. Caluiniani, *In locum cuiuſdam N.* ſic Rhuth. 4. 1. Booz appellat, illum cui Ruth debebatur vxor. *Peloni almoni* vt Pagninus, *ô quidam ſingularis.* Iun. & Trem. *Heus tu N.* Vetus interpres vertit, *vocans eum nomine ſuo.* 70. vtrunque verbum reddunt vno. Κρύφιε, *occulte, latitator.* Sic formant ab אלם obmuteſcere, manipulos colligare; alij viduum ſignificare volunt. Sed illa interpretatio nimium à re abit. In libro regum eſt אל מקום פלני אלמני *ad locum cuiuſdam.* Nam מקום eſt pro מקום, in regimine ſcilicet. Danielis 8. 13. duo nomina in vnum contrahuntur, diciturque פלמוני, aliquis, quidam.

Duo itaque illa ponuntur, pro nomine vel hominis, vel loci, alteriuſue rei, ideoque diuerſis modis explicari debet. Deinde nomen eius qui dicitur Peloni almoni, aliquo contemptu non ſubticetur, vel indignatione, ſed vrbanè, & amicè. Imo exprimi poterat. Nec enim Booz cognatum apud Iudices dure appellabat, quocum illi nulla controuerſia erat, & multo minus Daniel illum contemptum voluit, quocum Angelus loquebatur.

Nec tamen opus vtroque vocabulo, Syrus vno contentus eſt, פלן, nam לות idem quod אל ad, recipit autem more nominum omnia affixa. פלן &, in fœminino פלניתא eſt talis, quædã. alterum אלמני non puto Syris vſitatum.

§. 2. Quis vero fuerit, quem communi vocabulo deſignauit, nondum hactenus ſciri potuit. Nicephorus domum Ioannis Euangeliſtæ fuiſſe refert. l. 1. c. 28. idemque Cedrenus in annalibus. Hoc mihi idcirco veriſimile non videtur; tum quod eius reinemo mentionem faciat Euangeliſtarum, tum quod Ioannes ipſe mittatur cum Petro. Reliquerat Ioannes omnia, patrem, retia, domum. Virum magnum & nobilem fuiſſe Hieronymus Epiſt. 19. exiſtimat: nam habere aulam magnam ἐστρωμένην diuitum & potentum eſt, non plebeiorum. Alij ignotum hactenus, alij vero amicum & familiarem Apoſtolis arbitrantur, vtrumque incertum. Qui Marcum fuiſſe hoſpitem putant, refelli non poſſunt, ſolâ tamen coniecturâ nituntur. Voluit enim ille, qui factum Magdalenæ in eius memoriam toto mundo prædicari iuſſit, huius à ſe tantopere honorati nomen ignorari à poſteris, in cœlo Angelis & ſanctis Dei notiſſimum. Si tamen omnino vti coniecturâ placet; dicendum, fuiſſe Ioannem qui cognominatus eſt Marcus Actor. 12. ita Alexander Monachus apud Metaphraſten die 11. Iunij. & Nazianzenus in carmine; quos aliquâ traditione cognouiſſe non eſt dubium. Alioqui magnã illius domus gloriam fuiſſe nemo dubitat, Deum ſuprema nocte excepiſſe, primam fuiſſe illam, in qua iuge noui Teſtamenti ſacrificium ſit oblatum, ſacramentum datum Apoſtolis: templorum Chriſtianorum antiquiſſimum ac ſanctiſſimum.

§. 3. Diuinitatem & præſcientiam ſuam non modo Apoſtolis demonſtrat, dum euentura prædicit, verum etiam dum iure ſuo indicat, patrifamilias, quid fieri velit, Dominum ſe oſtendit. Quod Caluinus ait eum nuncios miſiſſe, vt moroſitatis culpam dilueret, ſuſpiciones ſunt, non erat illud hoſpitis ingenium, vt Domini aduentus grauis illi eſſe poſſet. Nec tempus ſuum adeſſe ea de cauſa admonet, quod ſe de præuentione legitimi Paſchatis excuſet, ſed vt oſtendat, vltimum eſſe Paſcha, ſe ſponte in mortem ire, ibi cœnare, deinde exire, & mori velle. Atq; adeo id iam tempus adeſſe. Diſcipulos etiam adfore monet, vt parare ille & inſtruere neceſſaria poſſet.

VERSVS 20.

Veſpere autem facto diſcumbebat cum duodecim diſcipulis ſuis.

QVÆ-